

---

Aika 24.08.2026, klo 14:59 - 15:48

Paikka Kaupungintalo, Valtuustosali ja sähköinen kokous

**Käsitellyt asiat**

- § 29 Valtuustokysely opintojen keskeyttämisen ehkäisystä ja opiskelijoiden tukemisesta Tredussa - Laura Vänskä**
- § 30 Valtuustokysely Härmälän rottaongelmasta - Johanna Loukaskorpi**
- § 31 Valtuustokysely esteettömien WC- ja hoitotilojen saatavuudesta Tampereen kaupungin julkisissa tiloissa ja palveluissa - Anna Moilanen ja Mirja Salmijärvi**
- § 32 Valtuustokysely henkilöstön osallistamisesta talouden tasapainottamiseen - Nina Lindberg**
- § 33 Valtuustokysely mustista taloista - Milka Hanhela**
- § 34 Valtuustokysely kaupunginvaltuutettujen esteellisyyksistä - Marika Puolimatka**

---

Saapuvilla olleet jäsenet

Kummola Kalervo, puheenjohtaja, saapui 15:20  
Julin Sofia, 1. varapuheenjohtaja, saapui 15:17  
Minkkinen Minna, 3. varapuheenjohtaja, saapui 15:04  
Aaltonen Mikko, saapui 15:09  
Aleksovski Atanas, saapui 15:20  
Asp Antti, saapui 15:20  
Halinen Aino, saapui 15:01  
Hanhela Milka  
Helimo Matti  
Hiltunen Kari-Matti  
Hirvelä Juho  
Hirvonen Mira, saapui 15:19  
Holmqvist Ronny, saapui 15:10  
Ikonen Anna-Kaisa, saapui 15:07  
Jussila Anne-Mari, saapui 15:20  
Järvenpää Elina, saapui 15:20  
Kaivonen Kirsi, saapui 15:45  
Kaleva Lassi  
Kallio Kalle, saapui 15:01  
Kirjavainen Johanna, saapui 15:21  
Korhonen Laura, saapui 15:01  
Kuitu Pilvi, saapui 15:19  
Kuusipalo Saana, saapui 15:02  
Leino Ida, saapui 15:02  
Lindberg Nina  
Lindén Lauri  
Lyly Lauri  
Moilanen Anna  
Moisio Jani, saapui 15:06  
Nurminen Ilmari, saapui 15:21  
Porttikivi Ilkka, saapui 15:10  
Priimägi Oliver, saapui 15:05  
Puolimatka Marika, saapui 15:00  
Pursiainen-Hautala Sirpa  
Salmijärvi Mirja  
Sirén Jouni, saapui 15:21  
Tanus Sari, saapui 15:16  
Tapio Mitja, saapui 15:01  
Träskbäck Jocka  
Vänskä Laura

Muut saapuvilla olleet

Kaunisto Kalle, sihteeri  
Klami Laura, lakiasiainjohtaja, saapui 15:38  
Manninen Essi, nuorisovaltuuston edustaja, saapui 15:08  
Wecksten Anna-Leea, viestintäpäällikkö, saapui 15:19  
Yli-Rajala Juha, konsernijohtaja, saapui 15:33

Poissa

---

Sangervo Julia, 2. varapuheenjohtaja  
Alatalo Seija  
Eskelinen Riina-Eveliina  
Evilä Tommi  
Grann Hanna-Maria  
Gustafsson Jukka  
Hanhilahti Vilhartin  
Ivanoff Antti  
Jaatinen Tuula  
Jussila Perttu  
Jäntti Aleks  
Järvisalo Vilma  
Kajander Kerttu, nuorisovaltuuston edustaja  
Kampman Ulla  
Karjalainen Miisa  
Kostiainen Leena  
Loukaskorpi Johanna  
Machaal Mahmoud  
Mustakallio Jaakko  
Nevanperä Lauri  
Ovaska Jouni  
Perämaa Juha, juristi  
Puisto Sakari  
Rajala Petri  
Siuro Petri  
Suomi Iia-Elisabeth  
Taina Anneli  
Tynkkynen Oras  
Törmikoski Veera  
Uotila Mats  
Vigelius Joakim  
Viitanen Pia  
Viitaniemi Riikka, johtava juristi  
Vikman Sofia  
Virolainen Atte

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja

Sihteeri

---

§ 29

**Valtuustokysely opintojen keskeyttämisen ehkäisystä ja opiskelijoiden tukemisesta  
Tredussa - Laura Vänskä**

TRE:3961/12.00.01/2026

**Päätös**

Merkittiin.

**Perustelut**

Toisella asteella opintojen keskeyttäminen tapahtuu todennäköisimmin ammatillisessa koulutuksessa. Tampereella vuonna 2025 opintonsa keskeytti negatiivisesta syystä lukiokoulutuksessa 13 opiskelijaa, kun Tredussa vastaava luku oli 301. Opintojen keskeyttämisessä on myös selkeät sukupuolierot: keskeyttäneistä yli 66 prosenttia on nuoria miehiä.

Tredulla aiemmin toiminut Virtaa-työpajoja, joiden tarkoituksena on ollut lisätä yhteisöllisyyttä, vahvistaa opintoihin ja oppilaitokseen kiinnittymistä sekä tukea opiskelijoiden mielenterveyttä. Idea työpajoihin syntyi vanhempien huolesta lyhyistä koulupäivistä. Huoli ammatillisen koulutuksen lähiopetuksen määrästä on ollut viime aikoina muutenkin pinnalla, kun OAJ on nostanut esiin, ettei ammatillisen koulutuksen opetuksen määrästä ole luotettavaa tietoa, eikä asian seuraamiseen ole nykyisin varmaa tiedonkeruutapaa. Tampereen pormestariohjelmaan on kirjattu, että toisella asteella huolehditaan lähiopetuksen riittävydestä ja tukipalvelujen saatavuudesta. Tämän tulee koskea koko toista astetta, myös ammatillista koulutusta.

Keväällä päättyneet Virtaa-työpajat ovat saaneet kiitosta niin opiskelijoilta kuin vanhemmiltakin, mutta niiden tilalle ei ole järjestetty korvaavaa toimintaa.

1. Mitä matalan kynnyksen palveluja ja muuta ennaltaehkäisevää toimintaa Tredun opiskelijoille tarjotaan tällä hetkellä?
2. Miten ennaltaehkäisevässä työssä on huomioitu se, että opintonsa keskeyttävät erityisesti pojat ja nuoret miehet?
3. Onko hyväksi todettujen Virtaa-työpajojen uudelleenkäynnistämistä suunniteltu?
4. Täyttääkö lähiopetuksen määrä lain vaatimukset Tredussa?

**Apulaispormestari Johanna Kirjavaisen vastaus Laura Vänskän valtuustokyselyyn:**

**1. Mitä matalan kynnyksen palveluja ja muuta ennaltaehkäisevää toimintaa Tredun opiskelijoille tarjotaan tällä hetkellä?**

Opiskelijoille tarjottavat matalan kynnyksen palvelut ja opintojen etenemisen haasteisiin liittyvä ennaltaehkäisevä toiminta uudistui tänä syksynä, kun oppimisen tuen uudistus ammatillisessa koulutuksessa astui voimaan 1.8.2026. Oppimisen tuen uudistuksen tavoitteena on aiempaa paremmin tunnistaa opiskelijan oppimisen tuen tarpeet, arvioida ne ja suunnitella tarvittavien tukitoimien järjestäminen niin, että

oppija saavuttaa tutkinnon perusteiden mukaisen ammattitaidon ja osaamisen. Normaalin opetuksen ja ohjauksen lisäksi opiskelijalla on oikeus matalan kynnyksen tukeen ja tarvittaessa erityiseen tukeen. Oppimisen tuen periaatteissa on huomioitu ennaltaehkäisevä näkökulma.

Tredussa matalan kynnyksen oppimisen tuki on yksilö- ja/tai ryhmäkohtaista opettajan antamaa tukiopetusta esim. opiskeluvalmiuksien vahvistamiseen, kielten tai matematiikan oppimiseen tai ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen edistämiseen liittyvää ohjausta (mm. rästipajat). Opettajan antamalla tukiopetuksella vastataan opiskelijan tuen tarpeisiin ja ehkäistään vaikeuksia ennakolta. Oppimisen tuki voi olla myös muun opetus- ja ohjaushenkilöstön antamaa tukea ja ohjausta esim. ohjauskeskusteluita, tarvittavan tuen suunnittelua tai moniammatillisten tiimien yhteistyöhön perustuvaa tukea.

Mikäli opiskelija ei matalan kynnyksen tuella saavuta tutkinnon perusteiden mukaista ammattitaitoa ja osaamista, tarjotaan hänelle erityistä tukea. Erityistä tukea opiskelija voi tarvita todennettujen oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden tai muun vastaavan syyn vuoksi. Erityinen tuki on usein erityisopettajan antamaa tai hänen konsultaatioonsa perustuvaa opetusta ja ohjausta.

Opiskelijoiden ohjausta ja tukipalveluiden toteutusta on laajasti koottu Tredun ohjauksen suunnitelmaan. Osana Tredun ohjauksen kokonaisuutta käytössä on ns. varhaisen tuen malli, jonka prosessin mukaisesti opetus- ja ohjaushenkilöstö seuraa opiskelijan opintojen edistymistä ja arvioi tuen tarpeita. Toimintamalli ohjaa, missä tilanteissa ja vaiheissa opiskelijan opintojen edistymiseen pitää puuttua ja miten prosessia viedään eteenpäin (mm. Vartu-tapaamiset). Varhaisen tuen toimintamallissa keskeistä on ennaltaehkäisevä toiminta, opiskelijan ja OMA-opettajan yhteistyö sekä yhteisöllisyys. Opiskelijan ja OMA-opettajan tukena on oppilaitoksen sisäinen moniammatillinen toimijaverkosto ja sitä täydentävä ulkopuolinen verkosto. Jokaiselle opiskelijalle on nimetty OMA-opettaja sekä opinto-ohjaaja, jotka ovat koko opintojen ajan saavutettavissa. Opiskelijoilla on erityisissä tilanteissa mahdollisuus myös opiskeluhuollon palveluihin esim. kuraattori- ja psykologipalveluihin.

Muita tuen muotoja ja keskeyttämistä ehkäiseviä toimintamalleja Tredussa on esimerkiksi Tikaspaja, joka on tarkoitettu opiskelijoille, joiden opinnot ovat viivästyneet, keskeytyneet tai keskeytymis-uhan alla. Tikaspajaan ohjatulla opiskelijalla saattaa olla esimerkiksi yhteisten aineiden suorituksissa puutteita, joiden loppuun saattaminen on tutkinnon suorituksen edellytys. Tikaspaja tukee tutkinnon tai tutkinnon osan loppuun saattamista, mutta sinne voidaan ohjata myös opiskelija, joka haluaa vaihtaa alaa tai tarvitsee aikaa ja tukea pohtiakseen ala- ja koulutusvalintojaan. Tikaspajasta saa tukea myös opiskelutaitojen vahvistamiseen tai elämänhallintaan.

Duunaamo on Tikaspajan ohella vaihtoehtoinen tapa suorittaa yhteisiä opintoja ja tutkinnon osia. Sen palvelut toteutetaan joustavassa oppimisympäristössä, jossa opiskelijalle laaditaan hyvin yksilöllinen HOKS ko. jaksolle. Tavoitteena on tukea opiskelijan opiskeluvalmiuksien ja arjenhallinnan taitojen vahvistamista, kiinnittymistä ja sitoutumista ammatillisiin opintoihin, oman yksilöllisen polun löytämistä ammatillisten opintojen edistymiseksi ja keskeyttämisen ehkäisemiseksi. Duunaamossa opiskelijan tukea vahvistetaan moniammatillisella yhteistyöllä, kun muut varhaisen tuen tukimuodot on jo kokeiltu. Opiskelijan, ohjaavan toimijan sekä huoltajan kanssa sovitaan HOKS:ssa jakson yksilölliset opiskelutavoitteet, aikataulu ja muut tukitoimet. Tarvittaessa lukujärjestys järjestetään kevennettynä.

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA) voi joskus myös olla ratkaisu, kun opiskelualaa on tarpeen vielä miettiä. TUVA-koulutus antaa mahdollisuuden peruskoulun arvosanojen korottamiseen, kielten opiskeluun ja eri ammatteihin tutustumiseen. Jo ammatillisen koulutuksen aloittanut opiskelija voi tietyissä tilanteissa hyötyä mahdollisuudesta "palata" TUVA-koulutukseen harkitsemaan uudelleen tulevaa ammattialaansa.

## **2. Miten ennaltaehkäisevässä työssä on huomioitu se, että opintonsa keskeyttävät erityisesti pojat ja nuoret miehet?**

Tredussa opinnoissa edistymisen tukeen ja erilaisiin tukimuotoihin on monia toimintamalleja. Näissä toimintamalleissa ja periaatteissa keskeistä on tasa-arvoinen lähtökohta opiskelijoita kohtaan mm. Tredun arvojen ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuunnitelmaan pohjautuen.

Keskeyttämisen ennaltaehkäisyssä opiskelijoita ohjataan tukipalveluiden piiriin tarpeen mukaan. Tuen tarjonta on sukupuolineutraalia ja tukipalveluita pyritään tarjoamaan kaikille yhdenvertaisin periaattein opiskelijan henkilökohtaisiin tarpeisiin vastaamiseksi. Eri tutkintoaloilla pyritään ennalta-ehkäisemään keskeytyksiä samoin periaattein, kohdistaen huomio tutkintoalan koulutuksen toteutuksen sujuvuuteen ja opiskeluarjen mielekkyyteen, opiskelijahyvinvointiin ja osallisuuden kokemukseen sekä opiskelijoiden kiinnittymiseen omaan ryhmäänsä ja alan opintoihin.

Keskeyttäneiden tarkemmassa tilastoseurannassa voidaan havaita, että oppivelvollisena aloittaneiden negatiivisissa keskeytyksissä miespuolisia opiskelijoita on jonkin verran enemmän. Miespuoliset opiskelijat hakeutuvat enemmän tekniikan aloille, siksi Tredussa on kohdennettu tekniikan aloille hieman enemmän mm. ammatillisten ohjaajien sekä opetuksen arjessa toimivien erityisopettajien resursseja. Tällä pyritään tukemaan ko. alojen opiskelijoita ja ennaltaehkäisemään opintojen etenemisen haasteita.

## **3. Onko hyväksi todettujen Virtaa-työpajojen uudelleenkäynnistämistä suunniteltu?**

Tredussa järjestettiin muutamien vuosien ajan ns. Virtaa-pajoja, jotka tarjosivat Tredun opiskelijoille harrastusmahdollisuuksia koulupäivän aikana tai sen jälkeen, esim. liikuntaa, käsitöitä tai kieliopintoja. Pajat tukivat osaltaan opiskelijoiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä sekä antoivat mahdollisuuksia tutustua eri aloihin ja kehittää omia taitoja. Virtaa-pajoja järjestettiin myös yläkoululaisille. Toiminta kytkeytyi osaksi Tampereen Lupa liikkua Lupa harrastaa -toimintaa ja sen toteutukseen käytettiin pääosin projektirahoitusta.

Harrastelähtöinen toiminta ei kuitenkaan ole ammatillisen koulutuksen ydintoimintaa. Ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoitus tulee kohdentaa ammatillisen koulutuksen järjestämiseen eikä sillä lähtökohtaisesti voi rahoittaa harrastustavoitteista toimintaa. Mikäli esimerkiksi Tampereen kaupunki pystyy osoittamaan rahoitusta ko. toiminnan uudelleen käynnistämiseen, on Tredulla valmius jatkaa Virtaa-pajatoimintaa.

Tredussa yhteisöllisyyden vahvistamista, opintoihin ja oppilaitokseen kiinnittymistä ja opiskelijoiden hyvinvointia pyritään tukemaan vaihtoehtoisin keinoin. Tredussa järjestetään mm. erilaisia teemaviikkoja ja tempauspäiviä kampuskohtaisesti. Liikunnallisuuden edistämistä kampuksilla on tuettu mm. liikuntapaikkojen ja -välineiden tarjonnan lisäämisellä hyödyntäen projektirahoitusta. Opettajan ydintyöhön kuuluvassa ryhmäytymisessä tukena ovat myös oppilaitospastori ja diakonipalvelut, joiden apu on merkittävää myös muissa arjen haastavissa tilanteissa.

SAKU ry:n (Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto ry) toiminta Tredussa tukee osaltaan yhteisöllisyyttä ja opiskelijoiden hyvinvointia. Hyvinvointivirtaa-teemaviikko kokoaa syksyisin opiskelijoita opintojen alussa yhteen, edistää ryhmäytymistä ja luo mahdollisuuksia tutustua niin muihin opiskelijoihin kuin henkilöstöönkin. Teemaviikot sisältävät mm. hyvinvointimessuja, liikuntapahtumia, kohtauspaikkoja ja työpajoja eri teemoilla sekä muita yhteisöllisyyttä vahvistavia aktiviteetteja. Opiskelijat ovat sisältöjen rakentamisessa mukana sekä osallistujina että toteuttajina, osana opintojaan. SAKU ry tukee myös muuta opiskelijaliikuntatoiminnan lisäämistä.

#### **4. Täyttääkö lähiopetuksen määrä lain vaatimukset Tredussa?**

Ammatillisen koulutuksen järjestämisen keskeinen periaate on osaamisperusteisuus, jonka mukaan koulutuksen tavoitteena ja mitoituksen perustana on opiskelijan vaaditun osaamisen saavuttaminen tutkinnon perusteiden mukaisesti. Koulutuksen järjestämisessä keskitytään siihen, mitä opiskelija osaa ja mitä hänen vielä täytyy oppia tutkinnon ammattitaitovaatimusten saavuttamiseksi.

Käytännössä osaamisperusteisuus näkyy mm. siten, että

- tutkinnot muodostuvat osaamispisteistä, jotka kuvaavat osaamisen laajuutta ja merkittävyyttä,
- opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen tunnustetaan ja tunnustetaan, jolloin jo osattuja asioita ei opiskella uudelleen,

- jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS), jossa suunnitellaan puuttuvan osaamisen hankkiminen eri oppimisympäristöissä ja tarvittava opetus, ohjaus ja tuki,
- opintojen eteneminen ja valmistuminen perustuvat siihen, että opiskelija osoittaa saavuttaneensa tutkinnon perusteissa edellytetyn osaamisen (näytöt).

Lainsäädäntö ei määrittele vähimmäismäärää ammatillisen koulutuksen lähiopetukselle. Oppivelvollisuuden laajentumisen yhteydessä 2021 täsmennettiin kuitenkin valtioneuvoston asetusta ammatillisesta koulutuksesta (583/2021) siten, että oppivelvollisen perustutkinto-opiskelijan tarvitseman opetuksen ja ohjauksen määrän suunnittelun lähtökohtana käytetään vähintään 12 tuntia opetusta ja ohjausta / osaamispiste.

Asetuksen mukaiset vaatimukset riittävän opetuksen ja ohjauksen varmistamiseksi toteutuvat Tredussa tällä hetkellä. Opetuksen ja ohjauksen riittävyyden varmistamiseksi em. tavoitteita on edelleen nostettu, mm. Tampereen kaupungin ja opetus- ja kulttuuriministeriön välisessä toiminnan-ohjauskokeilun tavoitteita koskevassa sopimuksessa on sovittu, että ko. tuntimäärä on lähtökohtaisesti vähintään 15 tuntia / osaamispiste. Yhteisten tutkinnon osien osalta opetuksen tuntimäärien lähtökohtana on jo nykyisellään 16 tuntia / osaamispiste. Tredun järjestämässä tutkintokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa tuntimäärä on vähintään 25 t / vko.

Em. periaatteet opetuksen ja ohjauksen määrän suunnittelusta koskevat suurinta osaa oppivelvollisista opiskelijoistamme. Oppivelvollisten opetukset suunnitellaan siten, että opiskelijoilla on opetusta ja ohjausta jokaisena arkipäivänä ja opiskelijoilla on mahdollisuus saavuttaa riittävät tiedot ja taidot osaamisen osoittamiseksi. Periaatteet toimivat HOKSin laadinnan lähtökohtana, mutta opiskelijakohtaisesti todellinen opetuksen ja ohjauksen tarve voi olla suurempi tai pienempi opiskelijan tilanteesta ja aiemmasta osaamisesta riippuen. Huomioitavaa on myös, että asetuksen mukainen 12 tuntia / osaamispiste vaatimus ei tarkoita pelkästään opetuksen tuntimäärää vaan laajemmin sekä opetuksen että muun ohjauksen tuntimäärää yhteensä. Erilaista ohjausta opiskelija saa useilta opetus- ja ohjaushenkilöstön toimijoilta eri tilanteissa ja eri oppimisympäristöissä. Tuntimääriin lasketaan ammatillisessa koulutuksessa mukaan myös työpaikalla tapahtuvan oppimisen ohjaus, jota antaa työpaikalla mm. vastuullinen työpaikkaohjaaja.



---

**§ 30**

**Valtuustokysely Härmälän rottaongelmasta - Johanna Loukaskorpi**

TRE:4123/11.00.01/2026

**Päätös**

Johanna Loukaskorven esteen vuoksi valtuustokysely siirtyi vastattavaksi valtuuston seuraavalla kyselytunnilla.

**Perustelut**

Härmälän alueen asukkaat ovat tuoneet esiin kasvavaa huolta rottahavainnoista asuinalueellaan. Rottia on havaittu pihoissa, puistoissa ja katutilassa. Rottia näkee jo päiväsaikaan ja ne ovat tulleet pelottomiksi. Rottien määrän lisääntyminen heikentää asuinalueen viihtyisyyttä, aiheuttaa terveydellisiä riskejä sekä lisää huolta lasten ja lemmikkien turvallisuudesta.

Alueen asukkaiden näkökulmasta on tärkeää, että kaupunki selvittää tilanteen laajuuden ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin ongelman hallitsemiseksi.

Kysyn:

1. Onko Tampereen kaupungilla käytettävissään ajantasaista tietoa Härmälän rottakannan määrästä tai alueella tehdyistä rottahavainnoista?
2. Onko kaupunki saanut viime vuosina lisääntyneitä yhteydenottoja tai ilmoituksia rottaongelmasta Härmälän alueelta?
3. Mitä konkreettisia torjuntatoimenpiteitä kaupunki on tehnyt tai suunnittelee tekevänsä rottakannan vähentämiseksi Härmälässä?
4. Onko Härmälässä tunnistettu erityisiä kohteita tai syitä, jotka ylläpitävät rottaongelmaa, kuten jätehuoltoon, rakennustyömaihin tai viheralueisiin liittyviä tekijöitä?
5. Millä aikataululla kaupunki arvioi voivansa toteuttaa mahdollisia uusia toimenpiteitä tilanteen parantamiseksi?

Härmälän asukkaat odottavat, että kaupunki ryhtyy ennakoiviin ja vaikuttaviin toimenpiteisiin alueen viihtyisyyden, turvallisuuden ja terveyden turvaamiseksi.

**Vastaus Johanna Loukaskorven valtuustokyselyyn annetaan valtuuston seuraavalla kyselytunnilla.**

---

§ 31

**Valtuustokysely esteettömien WC- ja hoitotilojen saatavuudesta Tampereen kaupungin julkisissa tiloissa ja palveluissa - Anna Moilanen ja Mirja Salmijärvi**

TRE:4141/10.00.01/2026

**Päätös**

Merkittiin.

**Perustelut**

Tampereen kaupungin strategiassa ja palveluverkkosuunnitelmassa korostetaan yhdenvertaisuutta ja saavutettavuutta sekä sitä, että kaupungin palvelut ovat kaikkien kuntalaisten käytettävissä. Palveluverkkosuunnitelman periaatteissa mainitaan, että julkisten palveluiden tulee olla mahdollisimman hyvin saavutettavia ja esteettömiä kaikin eri tavoin. Nämä tavoitteet koskevat niin kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan palveluita kuin muitakin kaupungin ylläpitämiä julkisia tiloja.

Monivammaisten lasten, nuorten ja aikuisten sekä heidän läheistensä arjessa merkittävä este palvelujen käyttämiselle on kuitenkin se, ettei julkisista rakennuksista useinkaan löydy esteettömiä WC- ja hoitotiloja, joissa olisi:

- korkeussäädettävä hoitopöytä tai hoitotaso riittävän kokoisen henkilön vaipan vaihtamiseen
- kattoon tai seinään kiinnitetty henkilönostin turvallisia siirtymisiä varten
- riittävästi tilaa avustamiselle sekä apuvälineiden käytölle.

Tavallinen inva-WC ei useimmiten vastaa niiden henkilöiden tarpeisiin, jotka tarvitsevat täysipainoista avustamista henkilökohtaisessa hygieniassa tai vaipanvaihdossa. Tämän vuoksi monet perheet joutuvat rajoittamaan liikkumistaan tai jopa jättämään käyttämättä kaupungin tarjoamia palveluja.

Asian huomioiminen esimerkiksi liikuntapalveluissa, kuten uimahalleissa on tärkeää. Uiminen on monelle vaikeasti vammaiselle lapselle ja aikuiselle yksi harvoista mahdollisista liikuntamuodoista. Mikäli uimahallissa ei ole asianmukaisesti varusteltua hoito- ja WC-tilaa, jää palvelun käyttäminen käytännössä mahdottomaksi tai erittäin hankalaksi.

Kysymmekin:

1. Onko Tampereen kaupunki selvittänyt, missä kaupungin omistamissa tai ylläpitämissä julkisissa rakennuksissa on esteetön WC- ja hoitotila, jossa on sekä henkilönostin että korkeussäädettävä hoitopöytä suurikokoisen lapsen tai aikuisen hoitoa varten?
2. Kuinka monessa kaupungin liikuntapaikassa, esimerkiksi uimahalleissa, tällainen tila tällä hetkellä on käytettävissä?
3. Voisiko Tampereelle laatia suunnitelman siitä, että keskeisissä asiointi-, kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan palveluissa olisi jatkossa käytettävissä esteettömät hoito- ja WC-tilat, jotka mahdollistavat

myös monivammaisten lasten, nuorten ja aikuisten yhdenvertaisen osallistumisen?

4. Miten kaupunki varmistaa, että esteettömyys toteutuu käytännössä myös niiden kuntalaisten osalta, jotka tarvitsevat nosturia ja hoitotasoa voidakseen käyttää kaupungin palveluja yhdenvertaisesti muiden kanssa?

Tampere on yhdenvertaisuuden, saavutettavuuden ja asukaslähtöisten palvelujen edelläkävijänä. Näiden tavoitteiden toteutuminen edellyttää, että myös kaikkein eniten tukea tarvitsevien asukkaiden mahdollisuus käyttää kaupungin palveluja huomioidaan konkreettisissa tila- ja investointiratkaisuissa. Esteettömät hoitotilat eivät palvele ainoastaan monivammaisia henkilöitä, vaan myös heidän perheitään, henkilökohtaisia avustajiaan ja muita läheisiään sekä lisäävät kaupungin palvelujen saavutettavuutta kaikille niitä tarvitseville.

**Apulaispormestari Johanna Kirjavaisen vastaus Anna Moilasen ja Mirja Salmijärven valtuustokyselyyn:**

**1. Onko Tampereen kaupunki selvittänyt, missä kaupungin omistamissa tai ylläpitämissä julkisissa rakennuksissa on esteetön WC- ja hoitotila, jossa on sekä henkilönostin että korkeussäädettävä hoitopöytä suurikokoisen lapsen tai aikuisen hoitoa varten?**

Kaupungin julkisissa rakennuksissa, kuten kirjastoissa ja uimahalleissa, ei ole sen tyyppisiä esteettömiä WC- ja hoitotiloja, joissa olisi varustuksena henkilönostin tai korkeussäädettäviä hoitopöytiä.

**2. Kuinka monessa kaupungin liikuntapaikassa, esimerkiksi uimahalleissa, tällainen tila tällä hetkellä on käytettävissä?**

Kuten on edellä todettu, tällaista varustelua ei ole. Uimahalleissa on allashissejä tai liikuteltavia nostimia, joilla liikuntarajoitteisia henkilöitä voidaan nostaa altaaseen. Erillistä tilaa, jossa olisi nostin ja säädettävä hoitopöytä ei uimahalleissa kuitenkaan ole.

**3. Voisiko Tampereelle laatia suunnitelman siitä, että keskeisissä asiointi-, kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan palveluissa olisi jatkossa käytettävissä esteettömät hoito- ja WC-tilat, jotka mahdollistavat myös monivammaisten lasten, nuorten ja aikuisten yhdenvertaisen osallistumisen?**

Kaupunki pitää tärkeänä, että esteettömyyttä kehitetään osana palveluverkon ja rakennuskannan suunnittelua. Kaupungin nykyinen suunnitteluohjeistus perustuu esteettömyyttä koskeviin säädöksiin ja esteettömien WC-tilojen toteuttamiseen osana normaalia rakennussuunnittelua. Kaupunki käsittelee aloitteen mukaiset tarpeet esteettömyystyöryhmän kanssa, jonka pohjalta sovitaan mahdolliset jatkotoimenpiteet. Arviointi esteettömyyden tasosta ja tilojen varustelusta tehdään investointihankkeissa kohdekohtaisesti palvelun luonne, käyttäjätarpeet, tilalliset mahdollisuudet sekä kustannus- ja investointivaikutukset huomioon ottaen.

---

**4. Miten kaupunki varmistaa, että esteettömyys toteutuu käytännössä myös niiden kuntalaisten osalta, jotka tarvitsevat nosturia ja hoitotasoa voidakseen käyttää kaupungin palveluja yhdenvertaisesti muiden kanssa?**

Kaupunki varmistaa esteettömyyttä ensisijaisesti noudattamalla voimassa olevia esteettömyyttä koskevia säädöksiä sekä kaupungin suunnitteluohjeita uudis- ja korjausrakentamisessa. Näihin sisältyvät muun muassa esteettömät kulkureitit, esteettömät WC-tilat, hissi- ja luiskaratkaisut sekä muut esteettömyyttä tukevat rakenteelliset ratkaisut.

Niiden käyttäjäryhmien osalta, joiden palveluiden käyttö edellyttää henkilönostinta tai korkeussäädettävää hoitotasoa, ratkaisuja arvioidaan tapauskohtaisesti palvelun käyttötarkoituksen, käyttäjämäärien sekä kohteen teknisten ja toiminnallisten edellytysten perusteella. Tavoitteena on kehittää kaupungin palveluiden saavutettavuutta tarkoituksenmukaisesti ja resurssit huomioon ottaen. Kaupungilla ei ole nykyisissä suunnitteluohjeissa yleistä vaatimusta tällaisen erityisvarustelun toteuttamisesta kaikkiin kohteisiin, mutta asia käsitellään esteettömyystyöryhmän kanssa edellä kerrotulla tavalla.

§ 32

**Valtuustokysely henkilöstön osallistamisesta talouden tasapainottamiseen - Nina Lindberg**

TRE:4142/02.00.01/2026

**Päätös**

Merkittiin.

**Perustelut**

Tampereen kaupungin taloudellinen tilanne edellyttää tällä hetkellä säästötoimia ja toimintojen uudelleenarviointia.

Vaikeissa taloustilanteissa useissa eurooppalaisissa julkisen sektorin organisaatioissa on pyritty löytämään säästöjä ja tuottavuusparannuksia henkilöstöä osallistamalla. Esimerkiksi Ison-Britannian NHS-organisaatioissa on korostettu niin sanottua bottom-up-lähestymistapaa, jossa henkilöstö osallistuu säästöjen, toiminnan tehostamisen ja uusien toimintatapojen suunnitteluun. Ajatuksena on, että työntekijät tuntevat työn arjen, päällekkäisyydet, pullonkaulat ja kehittämiskohteet parhaiten.

Myös suomalaisissa kunnissa on korostettu henkilöstön osallistumisen merkitystä tuottavuuden, työhyvinvoinnin ja toiminnan kehittämisen kannalta. Kunta-alan yhteisissä suosituksissa todetaan, että tuloksellisuuden ja tuottavuuden kehittäminen edellyttää yhteistoimintaa henkilöstön kanssa.

Edellä olevan perusteella kysyn:

1. Miten Tampereen kaupungin henkilöstöä on tähän mennessä osallistettu talouden tasapaino-ohjelman valmisteluun ja säästötoimien suunnitteluun?
2. Kuinka paljon henkilöstöltä on kerätty konkreettisia ehdotuksia toiminnan tehostamisesta, kustannusten vähentämisestä tai palveluiden järjestämisestä uudella tavalla?
3. Onko kaupungilla käytössä tai suunnitteilla henkilöstölähtöinen kehittämis- ja säästöohjelma, jossa työntekijöiden ehdotukset käsitellään systemaattisesti ja niiden vaikutukset arvioidaan avoimesti?
4. Onko kaupungilla suunnitelmia lisätä henkilöstön osallistumismahdollisuuksia ennen uusien talouden sopeuttamistoimien valmistelua?

**Pormestari Ilmari Nurmisen vastaus Nina Lindbergin valtuustokyselyyn:**

**1. Miten Tampereen kaupungin henkilöstöä on tähän mennessä osallistettu talouden tasapaino-ohjelman valmisteluun ja säästötoimien suunnitteluun?**

Kaupunginvaltuusto hyväksyi talouden tasapaino-ohjelman käynnistämisen vuoden 2026 talousarviovalmistelun yhteydessä 17.2.2025. Päätöksessään kaupunginvaltuusto edellytti, että ohjelman

toimenpiteet valmistellaan yhteistyössä henkilöstön kanssa. Valmistelun käynnistyessä henkilöstölle tiedotettiin ohjelman tavoitteista, valmisteluperiaatteista ja aikataulusta kaupungin sisäisissä viestintäkanavissa. Talouden tasapainottamistoimenpiteiden kartoitus toteutettiin osana kaupungin talous- ja strategiaprosessia yhteistyössä yksiköiden ja henkilöstön kanssa. Lisäksi toteutettiin yhteinen työpaja henkilöstön edustajien kanssa. Valmistelun etenemisestä viestittiin henkilöstölle, jonka lisäksi valmistelun etenemisestä annettiin säännöllisesti tilannekatsaus kaupungin yhteistoimintaryhmälle.

Keväällä 2025 henkilöstölle toteutettiin kaupungin strategian valmisteluun liittyvä kysely, jonka yhteydessä kerättiin näkemyksiä myös talouden tasapainottamisesta, toiminnan kehittämisestä ja tuottavuuden parantamisesta. Kyselyn tavoitteena oli hyödyntää henkilöstön kokemusta ja asiantuntemusta talouden tasapaino-ohjelman valmistelussa.

## **2. Kuinka paljon henkilöstöltä on kerätty konkreettisia ehdotuksia toiminnan tehostamisesta, kustannusten vähentämisestä tai palveluiden järjestämisestä uudella tavalla?**

Talouden tasapainottamista koskevaan henkilöstökyselyyn vastasi yhteensä 1 098 työntekijää. Kyselyssä henkilöstöä pyydettiin tunnistamaan keinoja menojen vähentämiseen tai tulojen lisäämiseen, ehdottamaan toiminnan tehostamiskohteita sekä arvioimaan, mistä toiminnoista tai toimintatavoista kaupunki voisi luopua.

Kyselyn tulokset koottiin sekä kaupunkitasoisesti että palvelualuekohtaisesti jatkovalmistelun tueksi. Vastauksissa nousi esiin talouden tasapainottamisen keinoina muun muassa prosessien kehittäminen, byrokratian vähentäminen, digitalisaation ja tekoälyn hyödyntäminen, rutiinitehtävien automatisointi sekä päällekkäisen työn vähentäminen.

Kysely toteutettiin avoimilla kysymyksillä, minkä vuoksi ehdotusten tarkkaa lukumäärää ei ole tilastoitu. Henkilöstöltä saatu aineisto on kuitenkin ollut laaja, ja sitä on hyödynnetty talouden tasapaino-ohjelman valmistelussa.

## **3. Onko kaupungilla käytössä tai suunnitteilla henkilöstölähtöinen kehittämis- ja säästöohjelma, jossa työntekijöiden ehdotukset käsitellään systemaattisesti ja niiden vaikutukset arvioidaan avoimesti?**

Kaupungilla ei ole erillistä henkilöstölähtöistä kehittämis- ja säästöohjelmaa, vaan henkilöstön osallistuminen varmistetaan kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti osana talouden tasapainottamisohjelman valmistelua. Henkilöstön näkemyksiä ja kehittämis ehdotuksia käsitellään osana kaupungin talous- ja strategiaprosessia. Kaupungin yhteistoimintaryhmälle annetaan säännöllisesti tilannekatsaus tasapaino-ohjelman etenemisestä osana talousarviovalmistelua.

Talouden tasapaino-ohjelman valmistelussa henkilöstöltä kerätyt näkemykset on koottu kaupunkitasoisiksi ja palvelualuekohtaisiksi kokonaisuuksiksi valmistelun tueksi. Lisäksi talouden tasapaino-ohjelmaan sisältyvien toimenpiteiden vaikutuksia arvioidaan osana päätösvalmistelua. Tasapaino-ohjelman toimenpiteille on laadittu vaikutusten ennakoarviointeja, minkä tarkoituksena on tukea päätöksentekoa ja tehdä toimenpiteiden vaikutuksia näkyviksi.

#### **4. Onko kaupungilla suunnitelmia lisätä henkilöstön osallistumismahdollisuuksia ennen uusien talouden sopeuttamistoimien valmistelua?**

Kaupunki pitää henkilöstön osallistumista tärkeänä osana toiminnan kehittämistä ja talouden tasapainottamista. Henkilöstöllä on mahdollisuus tuoda näkemyksiään esille muun muassa osana palvelualueiden valmisteluprosesseissa, edustuksellisesti kaupungin yhteistoimintaryhmän sekä henkilöstökyselyiden kautta.

Talouden tasapaino-ohjelman valmistelun yhteydessä henkilöstölle toteutetun kyselyn talouden tasapainottamista koskevaan osioon saatiin kattavasti vastauksia. Kyselyn kautta kerättiin henkilöstön näkemyksiä ja kehittämis ehdotuksia toiminnan tehostamisesta, kustannusten vähentämisestä sekä palveluiden järjestämisestä uudella tavalla.

Kaupunki arvioi jatkuvasti osallistumisen käytäntöjä ja hyödyntää talouden tasapaino-ohjelman valmistelusta saatuja kokemuksia tulevien valmisteluprosessien kehittämisessä. Tavoitteena on, että henkilöstön asiantuntemus voidaan jatkossakin hyödyntää mahdollisimman hyvin palvelujen, toimintatapojen ja tuottavuuden kehittämisessä.

talousjohtaja Mikko Koskela

henkilöstöjohtaja Niina Pietikäinen

---

§ 33

**Valtuustokysely mustista taloista - Milka Hanhela**

TRE:4143/10.00.01/2026

**Päätös**

Merkittiin.

**Perustelut**

Musta on tämän hetken muotiväri rakentamisessa. Musta maali kuitenkin "pärvää huonosti, kun kesät kuumenevat" (YLE 16.8.).

Musta maalipinta kerää lämpöä, mistä voi koitua haittoja etenkin kesien kuumetessa. YLEn tietojen mukaan mustalla värillä maalatun puisen julkisivun lämpötila voi helteessä nousta jopa 70 celsiusasteeseen. Lämpölaajeneminen voi vaurioittaa rakennusta, ja puumateriaalin sisällä oleva pihka pehmetä, mikä voi aiheuttaa sekä esteettistä että rakenteellista haittaa. Lisäksi mustan maalin elinkaari on sideaineista riippuen usein lyhyempi kuin vaalean.

Hyvin tummaksi maalattu talo voi siis vaatia enemmän huoltoa ja viilennystä kuin vaaleammat verrokkinsa. Tällä myös taloudellista merkitystä rakennuksen omistajalle. Musta väri voi lisäksi pahentaa lämpösaarekeilmiötä kaupungeissa.

Kysyn,

1. Onko kaupunkiympäristön suunnittelussa tunnistettu erittäin tummien värisävyjen käytännön ongelmat rakennusten julkisivuissa, ja kuinka asiaan on reagoitu?
2. Onko kaupungilla tällä hetkellä käynnissä hankkeita, joissa on tarkoituksena rakentaa julkisivultaan mustia tai erittäin tummia rakennuksia? Jos on, niin onko hankkeissa huomioitu tumman värin aiheuttama lämpeneminen ja sen vaikutukset?
3. Rajoittaako, tai aikooko kaupunki jatkossa rajoittaa, erittäin tummien värien käyttöä sellaisissa paikoissa, missä lämpösaarekeilmiötä tulisi erityisesti pyrkiä välttämään (esim. kaupungin keskusta-alue tai koulujen ja päiväkotien pihat)?

YLE 16.8. Anu Varila osti mustan hirsitalon ja varoittaa nyt värin haitoista: "Se näytti arvokkaalta". <https://yle.fi/a/74-20239724>

**Apulaispormestari Ilkka Porttikiven vastaus Milka Hanhelan valtuustokyselyyn:**

**1. Onko kaupunkiympäristön suunnittelussa tunnistettu erittäin tummien värisävyjen käytännön ongelmat rakennusten julkisivuissa, ja kuinka asiaan on reagoitu?**

Tummien värisävyjen vaikutus kaupunkitilaan ja rakennusten /rakennusosien kestävyys on tunnistettu. Tummia värisävyjä ei ole asemakaavoissa pakollisina määrätty ja rakentamistapaohjeissakin mahdollistettu vain erittäin harvoissa kohteissa



(Hervantajärven omakotitalot ja yhtiömuotoisten pientalojen talousrakennukset, joissa musta ja tummanharmaa olivat yksi vaihtoehto useiden muiden joukossa).

Asemakaavoissa määrätään rakennusten värisävyistä vain harkituissa kohteissa, perusteina on mm rakennettuun ympäristöön sovittaminen (esim. keskustan punatiilialueet) tai uudisalueilla alueen riittävän yhtenäisyyden saavuttamiseksi. Uusimmilla asemakaavoitetuilla asuinalueilla mm. Vuoreksen Isokuudessa, Viinikanlahdessa, Västringinmäessä ja Ojalassa on julkisivuväriä ohjattu lämpimiin tai murrettuihin /luonnonläheisiin sävyihin, näissä ei ole musta tai tummanharmaa mukana. Tästä huolimatta mm. Vuorekseen on rakentajien toiveesta myönnetty rakentamislupia myös mustille asuinrakennuksille.

**2. Onko kaupungilla tällä hetkellä käynnissä hankkeita, joissa on tarkoituksena rakentaa julkisivultaan mustia tai erittäin tummia rakennuksia? Jos on, niin onko hankkeissa huomioitu tumman värin aiheuttama lämpeneminen ja sen vaikutukset?**

Mustia tai erittäin tummia rakennuksia ei ole Tampereen tilapalveluiden toimesta tehty tai ole toteutuksessa. Suunnitteluohjeiden mukaisesti rakennusten julkisivujen rakenne- ja materiaaliratkaisuissa huomioiden aina auringonsäteilyn aiheuttaman lämpökuorman vaikutus.

**3. Rajoittaako, tai aikooko kaupunki jatkossa rajoittaa, erittäin tummien värien käyttöä sellaisissa paikoissa, missä lämpösaarekeilmiötä tulisi erityisesti pyrkiä välttämään (esim. kaupungin keskusta-alue tai koulujen ja päiväkotien pihat)?**

Lämpösaarekeilmiöön vastataan kaupunkisuunnittelussa ensisijaisesti latvuspeitteisyyden lisäämisellä, mutta myös rakennusten julkisivukäsittelyä ohjaamalla tarvittaessa.

---

§ 34

**Valtuustokysely kaupunginvaltuutettujen esteellisyyksistä - Marika Puolimatka**

TRE:4144/00.00.01/2026

**Päätös**

Merkittiin.

**Perustelut**

Pöytäkirjoista ilmenneiden tietojen mukaan tarkastuslautakunnan kokouksessa 21.4.2026 on ollut esteellisiä henkilöitä käsittelemässä Tampereen kaupungin vuoden 2025 tilinpäätöstä, tilintarkastuskertomusta ja vastuuvapauden myöntämistä. Pöytäkirjan mukaan pykälässä läsnä on ollut myös edellisen valtuustokauden pormestari.

Vuoden 2025 tilinpäätös oli toiminnallisilta menoiltaan lopulta toistasataa miljoonaa euroa alijäämäinen.

Kaupunginhallituksen kokouksessa 15.6.2026 käsiteltäessä sisäisen tarkastuksen asioita on jäävännyt itsensä esteellinen henkilö. Kaupunginvaltuusto on useaan otteeseen kiinnittänyt huomiota tilivelvollisten kaksoisrooleihin.

Kysyn,

Miten Tampereen kaupunki tulee reagoimaan toistuneisiin esteellisyysongelmiin kaupungin hallinnossa?

**Pormestari Ilmari Nurmisen vastaus Marika Puolimatkan valtuustokyselyyn:**

Esteellisyyškysymykset ovat keskeinen osa hyvää hallintoa, ja ne ovat omiaan herättämään huolta päätöksenteon puolueettomuudesta sekä kuntalaisten luottamuksesta kaupungin toimintaan. Tämän vuoksi kaupunki suhtautuu esteellisyyškysymyksiin vakavasti ja arvioi mahdolliset esteellisyystilanteet aina voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Esteellisyyssäännöksillä pyritään turvaamaan asioiden käsittelyn puolueettomuutta ja luottamusta päätöksenteon moitteettomuuteen. Mikäli henkilöllä on sellainen suhde viranomaisessa käsiteltävään asiaan tai asianosaisiin, että se vaarantaa hänen puolueettomuutensa, hän on esteellinen eli jäävi.

Esteellinen henkilö ei saa osallistua hallintoasian käsittelyyn viranomaisessa. Käsittelyllä tarkoitetaan kaikkia sellaisia hallintomenettelyssä suoritettavia toimia, jotka voivat jollakin tavoin vaikuttaa asiassa tehtävän päätöksen sisältöön. Esteellisyys koskee kaikkia asian käsittelyvaiheita valmistelun alusta täytäntöönpanoon asti. Jos esteellinen henkilö ottaa osaa asian käsittelyyn, päätös syntyy virheellisessä järjestyksessä.

Virheellisessä järjestyksessä syntynyt päätös voidaan kumota, mikäli päätökseen haetaan muutosta. Toisin sanoen väitteet yksittäisissä toimielinten kokouksissa tapahtuneista esteellisyystilanteista voidaan saattaa ulkopuolisen tahon tutkittavaksi ja ratkaistavaksi muutoksenhaun keinoin.

Kysymyksessä esitettyjen kaksoisroolien osalta voin todeta, että esteellisyysäännösten tarkoituksena ei ole estää luottamushenkilöiden osallistumista päätöksentekoon laajemmin kuin on tarpeen, vaan turvata päätöksenteon puolueettomuus ja luottamus hallinnon riippumattomuuteen. Tästä syystä esteellisyys arvioidaan aina yksittäisessä asiassa eikä henkilön aseman perusteella yleisesti.

Kunnallisessa päätöksenteossa on tavanomaista, että samat henkilöt toimivat useissa luottamustehtävissä tai ovat asemansa perusteella mukana erilaisissa päätöksenteko- yms. kokoonpanoissa. Myös lainsäädäntö tunnistaa ja mahdollistaa sen, että kunnallisessa itsehallinnossa henkilöllä voi olla useita tehtäviä samanaikaisesti. Kaksoisrooli ei sellaisenaan merkitse esteellisyyttä, vaan olennaista on se, vaarantaako käsiteltävä asia kyseisessä tilanteessa päätöksenteon puolueettomuuden.

Hyvän hallinnon lähtökohtana on, että jokainen tunnistaa ja arvioi itse mahdollisen esteellisyystilanteen ja ilmoittaa siitä oma-aloitteisesti viivytyksettä asian käsittelyn yhteydessä. Esteellisyysäännösten noudattaminen on jokaisen luottamushenkilön henkilökohtaisella vastuulla. Tarvittaessa esteellisyyskysymys ratkaistaan toimielimessä lain edellyttämällä tavalla.

Tampereen kaupungissa esteellisyyskiä arvioidaan kuntalain ja hallintolain mukaisesti jokaisessa toimielimessä, ja esteelliseksi katsottu henkilö ei osallistu asian käsittelyyn eikä päätöksentekoon. Kaupungin näkemyksen mukaan esteellisyyskysymyksiin suhtaudutaan vakavasti, eikä havaintojen perusteella ole syytä arvioida, että kaupungin hallinnossa olisi esteellisyysongelmaa. Ei ole myöskään havaittu, että esteellisyyskiä ilmoitettaisiin toimielinten kokouksissa tavanomaista suuremmassa määrin. Päinvastoin se, että luottamushenkilö on ilmoittanut esteellisyytensä tai esteellisyys on tunnistettu kokouksessa, osoittaa järjestelmän toimivan ja luottamushenkilöiden toimineen lain edellyttämällä tavalla.

Hyvän hallinnon varmistamiseksi kaupunki seuraa esteellisyyskiä koskevia käytäntöjä jatkuvasti ja antaa tarvittaessa luottamushenkilöille koulutusta, ohjeistusta ja oikeudellista neuvontaa. Valtuustokauden alkaessa kaikille luottamushenkilöille järjestettiin koulutusta, jossa yhtenä osa-alueena oli myös esteellisyys ja sen huomioon ottaminen päätöksenteossa. Luottamushenkilöitä on lisäksi neuvottu olemaan yhteydessä kaupungin viranhaltijoihin esteellisyystilanteiden selvittämiseksi jo ennen toimielin kokouksia. Mikäli yksittäisissä tapauksissa havaitaan menettelytapojen kehittämistarpeita, niitä arvioidaan ja käytäntöjä täsmennetään. Tarvittaessa kaupunki järjestää kohdennettuja koulutustilaisuuksia, kuten on tehty esimerkiksi

---

tarkastuslautakunnalle kuluvana syksynä. Tavoitteena on varmistaa, että päätöksenteko on lainmukaista, avointa ja kuntalaisten luottamuksen arvoista.